

TELEGRAPFULU ROMANU.

Telegraful este de două ori pre septembra:
Duminică și Joi'a. — Prenumeratunica se face în Sabiu la expeditorul foiei, pre afara la z. r. poste cu bani gât' a prin scisorii francate, adresate către expeditora. Pretul prenumeratunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. n. —
— Pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 69.

ANULU XXIII.

Sabiu 31 Augustu (12 Sept.) 1875.

(3256)
Idei conducețorie.

VIII.

Ce s'a urmatu in tempulu acestor si dela aceste congrese incóce, este inca in próspera memoria, cu atât'a mai vertosu cu cătu tóte cele intemperate dela cea dintâi deschidere a celui primu congresu s'au ventilatu mai la fia-care ocasiune mai momentúosa politica dela 1865 incóce. Pre scurtu puțemu aminti, ca pâna cându congresele nóstre si comitetul natu-nale s'a respectatasi dupa cum se cuvine sa fia respectatuu institutu natu-nalul de cătra natiunea care l'a produsu, tóte afacerile nóstre publice au mersu bine. Védi'a si prosperarea politica a românilor din monarchia intréga ni promitea nu numai cele mai bune sperantie, dara incepuse a fructificá si lucruri folositórie românilor. Natiunalitatea si religiunea nôstra incepuse a fi recunoscuta legalu de statu. Limba se inaltiase pâna in sferele cele mai inalte politice si avé prospecte a se intari in pusețiunea acést'a.

Dara deodata lucrurile iau altu cursu, congresulu natu-nalul si comitetul se iau de o parte a publicisticei nóstre in bataia de jocu, se dechiară de monstru cu dôue capete (Archibepii presiedinti); se ponesce o lupta contr'a amestecului clerului inaltu in afaceri politice si in vanitatea, ca prin diet'a din 1863—4 in carea români numai din intemplantare ca magiarii nu au participatu decât 4—5 insi avura majoritate, este totulu asigurat, se sacrifică si interese generale si speciale ale Transilvaniei in favórea unui germanismu mascatu in forme constitutiunale, dara precisu in fapta, si inca din partea astor u felu de omeni, cari astadi striga mai multu autonomia Transilvaniei!

Suntu multi români, cari astadi cauta la cesti din urma cu uimire, căci sciu cum s'au petrecutu schimbarea acelui cursu bine inceputu si sciu cum d. e. eppulu Siagun'a s'a esilatu pre sine insusi din diet'a din Sabiu la bâile dela Mehadi'a. Elu observase de o parte creputurile sistemului, in care se intemplau tóte aceste, vedea ilusiunile cari treceau inaintea corifeilor de realitáti si se convinse in vr'o cát-eva conferintie ca bate tóca la urechia surdului.

Nulla salus bello pacem de possumus omnes, amu repetitu de multe ori românilor in colónele acestui diurnal; pentru ca noi nu voiámu lupta intre frati atunci cându aveamu mai mare lipsa de intielegere; in noi schimbarea cea neasteptata cá a imaginilor intr'unu caleidoscopu dela 1865—6 inradecinase convingerea, că furtun'a carea avé sa spele totu ce se produsese mai nainte sa ne afle nu pre unu terenu perduto din capulu locului, ci pre terenul celu deapururea, care are sa dureze cătu va durá unu poporu român, pre terenul natu-nalul, pre care sa ne intrunim puterile cu cele ale fratilor din Ungaria si Banatu. Dara refrenulu la cuvintele nóstre a fostu totu-déun'a invectivele si denunciările. Pre atunci cându aratámu toti pericolii, cari se pregăteau pentru români, eram innegriti inaintea românilor din tiéra, inaintea celor din cele-lalte provincii ale monarhiei si pâna si inaintea celor din România de magiaroni de negati si de cát-e alte tóte cari se potrivescu numai cu cei mai lapedati

ómeni din lume, pentru ca voiámu că toti români impreuna sa apere românitatea loru.

Noi pretindeam su stâmu la vorba, presupuneam ca este dôra totusi o diferintia in principii pre carea nu o pricepem si spre marea durere, amu trebuitu de multe ori sa vedem, ca in locu de a desbate cestiunile cari produceau diferinti'a intre noi, ni se respundeau ca tradâmu autonomia Transilvaniei, carea nu o pote tralá nime-ne, dara carea era dejucata inca cu unu deceniu mai nainte.

Se va mirá dara cineva, déca recapituléza din situatiunea actuala a românilor istori'a cea nebulosa a natiunei nóstre pana in cele mai afunde vécuri si vine la conclusiunea ca unu blastem neesplacabilu a nutritu totu deun'a neintielegerea intre români si ca in urm'a neintielegerei nu si-au pututu apará interesele comune si ca in fine au fostu români nu numai sfasiati dara si trântiti la pamantu in celu mai severu intielesu alu cuventului?

Déra romanii din Austro-Ungari'a nu voru voí sa ajunga astadi, in secululu, cându si cele mai mici popóre si natiuni se lupta pentru esistintia, sa ajunga in pusețiunea acea nefasta, cá amarâti de o viézia si mai incarcata de suferintie sa strige cá acelui din urma imperatu bizantinu, ca óre nu se affa o mâna de crestinu cá sa-i faca sfersitulu: ca nu se affa unde-va o natiune „amica,” cá sa le faca finitulu pentru totu deun'a!

Tóta lumea impregiu-rul nostru, mai strimitu si mai largu, se reculege cu o iutiéla corespondentória mersului celu nou alu lucrurilor din lume. Óre pentru noi sa fia acést'a cu nepu-tintia?

Cându vedem multimea românilor, cându vedem inteligintia loru natiunala, cându vedem capacitatea loru pentru cultura si capacitatea pentru lucru seu laboriositatea loru, cu tóte ca au fostu in seculii in dece-niele din urma redusi in desvoltarea tuturor facultatilor loru, nu putem dice alt'a decât: mai multa bunavointia si abnegatiune si mai multa atrageare cătra munca, dara mai putien egoismu si mai putien venatorie dupa ambitiuni personale si dupa specule cu ori ce causa sănta a poporului, din partea aceea, carea pre sine monopolisandu si intelectulu si natiunalismul se numesce „inteligintia natiunale” si atât' pre terenul politicu cătu si pre celealte s'aru croí o era nouă si fericita, la carea aru privi seu cu placere, seu cu respectu, seu cu ambe-deodata, ori ce suflare omenescă.

Pentru a lucru constatatu ca contrastele dintre staturi, dintre natiuni cá atari disparu intr'o proporzione imbucuratórie si voru disparu totu mai multu. Fia care natiune, fia care statu cu cătu inaintéza mai departe in cultura perde din ilusunile poetice, cari facu pentru fia care lumea intréga pré angusta. Fia care din aceste inaintéza totu mai tare in convingerea ca lumea e facuta pentru toti cu acelui adausu ca cei ce au sa esiste sa nu fia spre greutatea, ci spre folosulu societatiei omenești. Acelu venitoriu nu mai este departe cându acea natiune seu statu care se va incercá sa se puna in calea acestui progresu si va incarcá asupra-si nu numai ur'a dara voru provocá si actiunea celor-lalte spre a le infrená in ten-

dintele opunetórie progresului seu in casu de lipsa a le nimici, a le sterge din carteia celor vii.

România urgisa si persecutata ba dechiarata de atât'ori de obiectu de schimb in un'a seu alta combina-tiune politica astadi de căndu s'a introdasu stabilitatea si ordinea intr'ens'a incheia conveniuni cu cine? cu Austro-Ungari'a, despre care dicea unu diplomatu austriacu numai cu vre-o căti-va ani mai nainte ca nu o va suferi cá sa se puna cá unu nou Piemontu in côtele Austriei. Rela-tiunile cele intime intre natiunea germana si italiana au inlocuitu ur'a pro-verbiale in contr'a „wâschiloru”. Si déca amu merge inapoi numai pre la inceputul seculului câte diferintie nu amu aflá cari astadi dispara seu au disparutu; seu déca interese particu-larie provoca vre-o diferintia intre perso-ne oficiai dintre natiuni, barbatii independinti le deplang si le des-aprobéza invocandu infratirea popórelor. „In tempuri cum suntu ale nóstre nu mai dispunu diplomatii de popóre, ci popórele le impunu ope-rele ce au ei sa le indeplinescă” se dicea inca in tómn'a din 1860.

Ideile cari se punu in Iucrare in giurulu nostru nu trebuie sa le igno-râmu. Dara cá sa-le punem in lu-crare cu succesu trebuie că sa ne gru-pam cu totii in giurulu loru prelucrandu-le intr'unu principiu.

In cele de mai nainte amu arata-tu principiulu. Principiulu acest'a s'a desfasuratu pre largu in memo-rande si in alte acte natiunale. Unu poporu, o natiune sa fimu „in cugete si in simtiri” cum ne provocá bardulu nostru natiunala inainte cu dôue-dieci si siepte de ani si atunci tóte reale voru disparé din giurulu nostru, atunci nu vomu mai fi unu poporu nebogatu in séma care sa traiésca numai in multimea capiteloru sele.

Un'a ince sa nu perdemu din ve-dere in tóte afacerile nóstre si adeca, ca „intielegciunea nu se affa mai pu-tieni in cutiezarea la tempu cá in asteptarea la tempu” *).

Cuventulu de tronu, cu care s'a deschis Scupinc'a Serbiei la 10 Sept. n. dice in pasagiulu ce atinge intemplările din Bosni'a si Erzegovin'a: Natiunea nôstra e la confinile patriei nelinișcita in desvoltarea sea. O parte din poporatiunea dela fruntarie, para-sindu casa si curte trebuie sa priveghieze cu armele in mána asupra si-guritatei patriei in vestu si nordu. Intemplările in Bosni'a si Erzegovin'a ne creara dile grele, fără sperantia de ameliorarea stârei nóstre. Acelu poporu prinse armele pentru a scapă de abusuri. Guvernulu sultanului aduna armata la confinile nóstre. Acést'a complica situatiunea, natiunea ne róga de mesuri preventive, poporul din Bosni'a se refugiaza la noi de sabia si focu. Prin acést'a situatiunea devin mai critica. Se speréza ca va succede intielegciunei sultanului si puterilor garante, a aflá unu modu de linisire a acelor parti revoltate. Cá vecini nemediloci si suferim noii mai multu cá ori-care altulu prin aceste lupte periodice, deci eu (principale) me voi nesu a creá o stare care va dà Bosnie si Erzegovinei pacea.

*) Cuvent de tronu cu care s'a deschis primulu parlamentu alu Italiei.

tru celealte părți ale Transilvaniei și pentru pro-vincile din Monarchia pre unu anu 8 fl. și pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri strine pre unu 12 1/2, anu 6 fl.

Inseratele se platesc pentru întâia óra cu 7 er. sirul, pentru a doua óra cu 5 1/2, er. și pentru a treia óra reperte cu 3 1/2, cr. v. a.

Afacerea Erzegovinei si cestiun-ea orientului.

II.
Cracovia 23 Augustu.

In ultim'a mea corespondintia disieui: déca insurectiunna din Erzegovin'a tiene inca o luna, puterea otoma-na se va affá in celu mai mare pericolu, si nodulu gordianu alu cestiun-ei orientului va fi aprópe de a fi tataiatu.

Astadi Turci'a face unu efortu supremu spre a ispraví cu acésta insur-rectiune. Tóte regimenterle imprasciate dela Balcani pâna in fundulu Te-saliei si alu Macedoniei, au primitu ordinulu sa se indrepteze spre Erzegovin'a. De alta parte inse Serbi'a este in ajunulu de a intrá pre cămpulu de lupta. Suntu déjà mai bine de 3000 serbi cari lupta alaturi cu insurgentii, si inrolările continua a se face in modu publicu prin tóte ora-siele Serbiei. Guvernulu nu cutéaza a le impedeacă.

Prințipele Milanu a fostu primitu cu racela la intorcerea sea dela Vien'a, si a vediutu defilandu sub fere-strele sale, la Conatu, 300 de voluntari cari ii strigau cătu puteau: „Resboiu Turcilor! Condu-ne contr'a Turcilor!” si n'a disu unu singuru cu-ventu de blamu asupra acestei mani-festări Dara ceea ce este si mai gravu, este ca alegerile pentru Scupina au datu o majoritate atât' de imposan-ta partitului resbelului, incătu ministe-riulu si-a depusu demissiunea sea in-mânilor principelui, fără cá sa mai astepte intrunirea acestei adunări. Prin-cipalele Milanu nu scie in catr'o sa mai apuce. A chiamatu in cea mai mare graba, la Belgradu, pre d. Risticu, capulu partitului resbelului, cá sa con-fereze cu densulu. Se pare cu tóte acestea ca nu-i va incredintá in data sargin'a sa formeze unu cabinetu. Alte nume se punu inainte, dara ori-care va fi noulu ministeriu, va trebuí sa urmeze impulsiunilor adunărei natiunale si miscărei generale a natiunei.

Astfelu tóte observatiunile facute la Vien'a principelui Milanu si tóte asigurările despre intentiunile sele pa-cifice, ce a potutu sa dea guvernului austriacu, voru fi probabilmente luate de ventulu evenimentelor, căci este forte anevoie cá diplomati'a sa pote-stapani astadi miscarea serba dupa cum a stapanit' pre tempulu afacerei dela Podgorit'a. Impregiurările nu mai suntu aceleasi. Atunci, nu era inca nici o lupta pre nici unu punctu alu Turciei, intre crestini si musulmani. Astadi, săngele curge, cămpulu de lupta este deschis si tocsinulu resuna dela Sav'a si dela Dunare pâna la Balcani. Muntenegrul pastrează inca pentru momentu o atitudine expectativa.

Prințipele Nicolae a convocat Scupinc'a muntenegrina in sessiune extraordinară spre a o consultá asupr'a partitului ce trebuie sa ia, si scupinc'a a votat resolutiunea ur-matórie:

Muntenegrul va pastrá neutralitatea pre tempulu strictu necesariu, pentru că Turci'a sa pote declará, déca are de gându sa satisfaca cererilor legitime ale populatiunei din Erzegovi-na si din Bosni'a, seu nu? In casulu negativu, Muntenegrul va parasi neu-tralitatea sea.

Acést'a resolutiune este atât' de conforma cu consiliurile ce generalulu Ignatief a datu de curendu Portiei, dupa cum se va vedea mai departe,

incătu este imposibilu sa nu vă a cine-va intr'ens'a o inspiratiune a Russiei.

Cu tōte acestea, „Glas Cernogors'a“, singurulu jurnal care apare in Muntenegru si organu alu principelui Nicolau, se indoiesce fōrte ca lucrurile se voru putca arangiā intr'unu modu pacificu.

„Este putienia sperantia, dīce elu, că diplomati'a sa reusiesca a readuce pacea in Erzegovin'a si Muntenegrulu trebuie sa fia gaf'a pentru ori-ce intemplare. Putem afirmă, fără temă de a ne insielă, ca guvernulu nostru nu va stă privitoriu indiferentu si cu bratiele incrucisate in fat'ia evenimentelor care se desfasuia.“

Neutralitatea Serbiei si a Muntenegrului tienu dara intr'unu firu de peru, si déca va compară cine-va forțile militarie ale acestoru dōue tieri care ocupa unu asiā de micu locu pe chart'a Europei, luate impreuna, cu acelea ale Turciei, va intielege ingrozitorulu pericolu ce amenintia pre acēta din urma. Turci'a procedéza acum la reorganisarea sea militaria, care trebuie sa-i dea in tempu de resbelu, dupa calculele turcesci, 700,000 de luptatori. Acestu resultatu inse nu va fi atinsu decătu la 1878, adeca preste trei ani.

Actualmente fortii'a sea militaria se compune:

1. De o armata permanenta de 172 bataliuni de infanteria, 146 escadrone de cavaleria si 88 baterii de artileria, formandu sișe corupri de armata. In totalu acēta fortia este de 174,000 ómeni si de 37,481 cai. Adaugendu-se artileria de fortarete, regimetele de uvrieri si alte detasamente care nu vinu pre cāmpulu de resboiu, totalulu generalu alu armatei permanente se urca la 203,700 ómeni si 38,313 cai.

2. De o rezerva care se urca la 129,000 ómeni.

3. De unu corpu de gendarmeria de 33,000 ómeni.

Aeste fortie inse suntu imprasiate in Turci'a din Europ'a si in Turci'a din Asi'a.

In Europ'a, puterea otomana n'are decătu 35,000 de ómeni de infanteria si 6000 de cavaleria, cu totulu 41,000 soldati, care cifra pōte sa fia radicata in trei septamāni, este adeveratu, la 50,000 prin chiamarea reservelor. Ii este imposibilu insa sa golēscă tōta tiér'a, si totu ceea ce pōte sa aduca contr'a insurectiunei din Erzegovin'a este, dupa „le Courier d'Orient“, 20,000 ómeni.

I-aru trebuí trei luni spre a aduce trupe de ajunsu din Asi'a spre a pune in linia o armata de 100,000 ómeni. I-aru trebuí celu putieniu sișe luni ca sa adune un'a de 200,000 ómeni, dintre cari o a trei'a parte luati din reserve, si acēta este maximum la care pōte sa ajunga fără sa espuna provincie sele din Asi'a la pradările nomadilor si la revoltele pasilor. Forțile de care dispunc Serbi'a si Muntenegrulu se urca la unu totalu de 140,000 soldati, dupa cum amu si aratatu in precedent'a mea corespondintia, adeca 120,000 de serbi si 20,000 de Muntenegrini.

Reserv'a serba, care este adeverat'a sea armata, este fōrte bine organizata, inarmata cu puci cu acu si cu tunuri care se incarcă pre la chiusa, modelu nou. Este animata de patriotismulu celu mai infocatu, are o basa de operatiune formidabila in muntii tierei sele si acei'a ai tienuturilor dimprejur, si are spre a o comandă unu generalu experimentat, de unu patriotismu incercat si fōrte popularu in tiéra; acest'a este generalulu Stratimirovici, care a capetatu acestu gradu in armata austriaca si s'a distinsu in resbelul contra un-gurilor la 1848 si 1849.

Muntenegrini nu formează o armata regulata care sa manevreze că

prussienii, ei suntu inse ageri traga-tori si bravi cum putieni se gasescu. Acēta fortia de 140,000 ómeni s'aru indoī, déca românii aru luá si ei parte, ceea ce este mai multu că probabiliu (!), si este asemenea fōrte probabiliu că intrég'a Bosnia si Bulgari'a sa se radice, pōte chiaru Albani'a si Tesal'i'a.

Ce resistantia aru putea dara sa opuna turcii acestei resculări gene-rale a poporului ce-i tienu sub sta-nirea loru? Nu le aru remanea altu ce-va de facutu decătu sa-si stringa bagagiele si sa se intōrcă in Asi'a.

Fia-care intielege ca o asemenea perspectiva inflacaréza in celu mai mare gradu patriotismulu celu orgo-losu alu serbiloru, alu câroru visu con-tinuu este de a reconstituí regatulu serbu alu lui Dusianu, si cari de o jumetate de secolu se pregatescu pen-tru o lupta suprema, alu cărei pretiu trebue sa fia realisarea acestui visu.

Insurectiunea din Erzegovin'a a isbucnitu intr'unu momentu cându ei nici ca se asteptau sa fia chiamati la acēta lupta. Insurectiunea inse du-reză, se desvōltă, se maresce si le dă tempu sa iā o otarire cugetata si sa o arate principelui domnitoru dupa tōte formele constitutionale.

Eata care pare a fi in acestu momentu situatiunea cea adeverata a lucrurilor in Erzegovin'a.

Jurnalulu francesu „la Turquie“, care apare la Constantinopole, s'a decisu sa recunoscă ca insurectiunea ia o fatia nelinistitórie pentru guvernulu otomanu.

„Unu detasamentu de insurgenti, dice elu, a fostu destulu de numerosu, si destulu de bine armatu că sa in-drasnescă sa atace Trebinje de partea de care ea eră mai slabu aperata. Unu altu detasamentu in numeru de 3000 ómeni, dintre cari cea mai mare parte erau dalmati si muntenegreni, cauta sa taie comunicatiunile intre Mostar, capital'a Erzegovinei si resiedinti'a vizirului, si Nevesinje. Unu altulu de 1500 ómeni, comandatul de unu óre-care Thennes Bropek, merge spre Boci'a, si mai multe altele inca percurgu tiér'a in deosebite directiuni si neliniscescu forțile musulmane.“

Voiu complectă aceste ransene-mente prin detalii adunate din surse bine informate. Insurgentii au raportat dōue victorii principale din care au sciu tu sa traga tōte folosele posibile. Acea dela Nevesinje a pusu in stapanirea loru totu acelu coltiu alu Erzegovinei care se marginesce de o parte cu posesiunile austriace si de ceealalta cu Muntenegru, victori'a dela Goransko le a permisu sa puna mâna pre orasiulu Metochi'a, situatul pre drumulu care merge dela Mostar la Trebinje prin Micksitch; ei au tatiu asemenea si comunicatiunile intre Mostar si Trebinje, si forțile loru cele mari asiediéza acēta din urma for-tarétia, pre care speră sa o ia prin fōmete, ne avendu destule tunuri sa faca găuri in zidurile ei. Mai remané inca unu drumu pre care Trebinje aru fi pututu sa fia deblocata; acest'a eră drumulu care merge dela portulu turcescu Kleck spre acēsta forterétia; inse unu detasamentu de insignti de 500 ómeni ocupă stremtorile dela Drevnovaka, care suntu pre acestu drumu; de aci resulta ca cei 800 séu 1000 ómeni ce guvernulu turcescu a espedatu pre mare la Kleck nici nu in drasnescu sa desbarce, si ca forțile trimise de vizirulu din Mostar spre a le sustiené s'au oprit in cale. De aci se pōte vedé ca insigntii suntu des-tulu de bine comandati si ca siefulu loru Libobraticiu nu este unu omu fără valoare.

Esemplulu bosniaciloru din Erzegovin'a a incuragiatus raialele din Bosni'a propriu disa sa ridice si ele drapelulu revoltei. A isbucnitu pre frun-tari'a Croaciei austriace, si astadi, dupa diurnalulu de Agram, ea s'a impras-ciatu pre totu terimulu cuprinsu intre

orasiele Stav'a-Gradisc'a (la nordu de Banialuc'a) si Predoru, o intindere de 140 kilometri pre lungulu muntilor Kozaraciu, si spre sudu ea s'a intinsu pâna la impreunarea riurilor Sav'a si Unna. In orasiele cele mici că Dubici si Predoru, populatiunea resculata a datu focu caselor perceptorilor de imposite si ale altoru functionari turcesci. Telegrafulu dela Banialuc'a la Novi a fostu tatiu, din nenorocire inse macelulu beiloru bosniaci a inceputu in acela'si tempu. Se vorbesce dejă de 30 de victime asiediate si omorite in casele loru, care au fostu reduse in cenusia. Acesti bey suntu nobili bosniaci, cari mai toti, spre a-si conservă privilegiurile loru, s'au facutu musulmani si au devenitu pen-tru tieranii remasi crestini nisce apa-satori mai rei că turci. Insurectiunea din Erzegovin'a are astu-feliu unu ca-racteru politicu si socialu totu-deodata, ea nu se va intinde inse si prin ora-siele cele mari că Banialuc'a Bosna-Serai care suntu populate de musul-mani turci séu bosniaci.

Tōte aceste eveneminte care ame-rintia sa tārasca din nenorocire pre Austri'a in nesce complicatiuni curiose, au aruncat spaim'a pre piati'a Vie-nei. Tōte valorile au scadiu, chiaru si bilettele de banca, si se platesce agio pentru argintu si auru. Guver-nulu se silesce prin tōte medilōcele ce-i suntu in posibilitate, sa sustiena edificiulu celu ruinatu alu Turciei. Tramite unulu dupa altulu regimen-te că sa supraveghieze fruntari'a Erzegovinei.

Regimentulu ungaru Barning a ostu espediatu in aceste tienuturi, acum câte-va dile, si nu de multu alte dōue regimete care siedeu la Vien'a, alu 11-lea si alu 49-lea de linie, au primitu ordine pentru aceiasi destina-tiune, etc. La Constantinopole, comitele Zichy, sosindu cu nōue instruc-tiuni, impinge pre Turci'a la o actiune vigurósa; dara este contradisu de ambasadorulu rusescu, d. Ignatieff care, sub protestu de umanitate, indémna pre Pórta sa negotieze cu insigntii, ba chiaru sa le propuna, pentru acēst'a, unu armistitium.

Pre cându castiga cu modulu ace-st'a tempu, diurnalele rusesci, mai intăiu fōrte putienu incredietore in suc-cesulu insurectiunei, astadi ridică ton-nulu, si se facu anuntiatoare unei res-cóle viitórie a tuturorul poporului care nu suntu musulmane, din penin-sula balcanica.

Jurnalulu „Peversb. Vied.“, orga-nulu devotatu alu ministrul cultelor, comitele Tolstoi, publica in co-lonele sele, cu dat'a de 4/16 Augustu proclamatiunea comitetului insurectiunalu serbu propoveduindu solidaritatea intre tōte poporele slave, fra-ti'a intre rusi si serbi, si aretandu că tienta a viitórei miscării unirea Ser-biei, Muntenegrului, Bosniei si a Erze-govinei. Spriginindu acēta proclama-tiune, diurnalulu rusescu oficiosu face din parte-i unu apelu caldurosu la tōte poporele slave, croate, slovace, slorvetie, rutene din Ungaria, ceche, morave, chiaru emigratiloru poloni, ca sa sbōre in ajutoriulu Erzegovinei.

Diurnalulu „Mosk-Sviad.“, a căru mare influentia este cunoscuta in Rus-sia, esplica intr'unu recentu articulu hesitatiunile muntenegreniloru de a intinde mâna a insigntiloru, prin ace-stu cuventu ca initiativ'a insurectiunei a fostu luata de partitulu catolicu alu populatiunei din Erzegovin'a, care umbla impregiurulu Austriei, acum inse cându ortodocsi au luatu armele, afacerea si-a schimbă caracterulu si „astadi séu mâne, dice diurnalulu dlui Katkoff ridicandu-se pâna la lyrismu, Persia va revedé pre campiele cele vestite dela Grahovo fusurile negre ale muntenegreniloru, si insurectiunea din Erzegovin'a va deveni insurectiunea generale a rasei serbe, insurectiunea generale a poporului slave.“

Nu voiu mai cită si pre celelalte

diurnale care vorbescu tōte pre ace-la'si tonu, inse nu potu sa trece cu tacerea preste conclusiunea unui articulu din diurnalulu „Ruski Mir“, diurnalul seriosu, redigiatu fără passiune.

„Acum dice elu, singur'a dificul-tate pentru solutiunea cestiunei ori-entului este dificultatea, ba chiaru si im-posibilitatea pōte de a pune in acordu, in acēta privintia, politic'a rusescă si politic'a austriaca. Déca afacerea angagiata in penisul'a balcanica ia o turnura si mai grava, va sosi fatal-mente si momentulu, in care aliant'a celor trei imperati va fi supusa la o aspra incercare, si vomu vedé atunci, déca acēta alianta este fundata pre base asiā de solide precum se pre-tinde.“

Cu tōte acestea nu Austri'a sin-gura aru puté sa scape pre Turci'a de ambițiunea moscovita. Ea d'abiá a inceputu acum retopirea vechiloru sele tunuri dela Sadov'a dupa unu modelu nou. Destinatele orientului dependu de rolulu ce va luá Prus'a in impregiurările actuale. Se va dā ea de partea Austriei séu de partea Rusiei? Este fōrte de temutu ca se va dā de partea Rusiei, si in acestu casu, vai! cele dōue puteri voru fi stapan-ele Europei si-i voru remanea chart'a dupa placulu loru.

(„Tr. Carp.“)

l'Univers.

C u v e n t a r e a

de incheiere tienuta in 17 Augustu st. v. 1875 in Alb'a-Iul'i'a de conducatorulu cursului supletoriu Teodoru Popu.

„Alergu la semnu pentru pretilu chiamărei celei înalte a lui Ddieu in Cristosu Isusu.“ Filipseni cap. 3 v. 14.

Asiā au disu odata marele apost. Pavelu; asiā dicu si eu. „Alergu la semnu pentru pretilu chiamărei celei înalte“ etc. si ce felu de chiamare este chiamarea nōstra? Este chiamare înalta! auditi dloru si fratilor! chie-marea nōstra este chiamare înalta! dara semnulu care este? semnulu este loculu si scopulu, la care si pentru care ne au convocat mai marii nostri aici.

Deci sa ne intrebāmu: a) care au fostu chiamarea apostoliloru; b) care au fostu scopulu chiamărei loru? „Ve voi face venatori de ómeni“ dice Iis. ev. la Luc'a 1 v. 16. Eata chiamarea! — dara spre ce felu de scopu? Spre scopulu bunei norociri si fericiri, spre scopulu mantuirei nōstre si a nēmului omenescu intregu, prin lati-rea evangeliei in tōta lumea; eata dara si scopulu chiamărei apostoliloru.

Acum sa vedem, care este chiamarea nōstra? „Ve voi face venatori de ómeni.“ Eata si chiamarea nōstra e totu acea că si a apostoliloru, adeca sa venāmu ómeni, ómeni mici — melusiei — princi; cu ce scopu? scopulu este: lumin'a, cultur'a, educatiunea si instructiunea tinerimei, este: mantuirea ei.

Of! si ce chiamare mai nobila mai fina, mai marétiā este că chiamarea invenitorișca? Ce scopu mai sublimu că scopulu inveniamentului?

Asiā este dloru si fratilor! noi asiā dicem, pentru suntemu invenitori, apoi totu omulu 'si lauda... chiamarea sea, afirmandu ca aceea e mai necesaria etc. etc.

Dara sa ascultāmu si cautāmu óre altii ce dicu despre chiamarea nōstra? Cea mai mare parte din pororulu nostru, pre tōte chiamăurile pune óre care pretiu mai mare séu mai micu dupa impregiurări, dara dorere! de trei ori dorere!!! numai dara chiaru numai pre chiamarea nōstra nu pune nici celu mai micu pretiu, ba inca din contra o despretuesce că pre un'a ce-i causéza totu reulu.

Acēta trista asertiune a mea o adeveresce pre deplinu trist'a es-prientiala de tōte dilele; prin urmare credu ca alte multe dovedi pre cari

le a-si puté produce suntu cu totulu de prisosu.

Asiá dara ce sa facem? sa desperam? ah! nu! nu! sa nu desperam!!! lucrul nu e de desesperare, ci tocmai de imbarbatare; de imbarbatare dicu, pentruca numai cei ce nu pricpeu, cei ce nu cunosc si nu potu face deosebire intre bine si reu, intre chiemare si chiemare etc. dicu numai aceia dispretnescu pré scump'a nostra chiemare. Dara cei ce o cunosc si sciu urmările ei aceia totu-déun'a au fostu si suntu cei dintâi cari preferédia chiemarea nostra invetiatorésca tuturor altoru chiemári, cá pre un'a dintre cele mai nobile, mai frumóse, mai fine si mai marétie; iéra scopulu acestei chiemári, cá pre celu mai cres-tinescu, mai săntu si mai sublimu. Si cari suntu acei stimatori si pretiutori ai chiemárei nóstre? of! de trei ori, ba de o mia de ori bucuria!!!... Aceia au fostu si suntu toti barbatii cei mari si renumiți din vechime si pâna in diu'a de astadi. Pentru cá sa ilustrediu si radiemu acést'a a dóu'a a mea assertiune, a-si puté produce dieci si sute ba si mii de dovedi; inse me temu ca, precum lumin'a pré mare strica vederei omului, asiá si dovedile prea multe — me temu dicu, — ca voru intunecá intielesulu cuventárei mele celei scurte ce vréu sa desfa-siuru cu acésta ocasiune. Deci fia-mi permisul dloru si fratiloru, de asta-data a me folosi numai de vr'o că-te-va exemple, pastrandu alte dovedi pentru alte ocasiuni bine venite in astu-feliu de afaceri si impregiurári.

Unii dintre barbatii cei mari se esprima asiá:

„Oper'a cea mai folositórie, cea mai sănta, cea mai crestina, cea mai patriotică ce-si pote propune cine-va astadi este: Instructiunea si educatiunea poporului; eata cea mai mare binefacere! eata triumfulu civilisatiunei. O buna educatiune este cea mai mare binefacere ce unu copilu pote primi. Ea pote mai bine decât ori-ce sa asigure fericirea sea si sa-lu puna mai pre susu de capritiele averei si ale positiunei sociali.“ C. Esarcu, iéra altulu dice: „Cum voru fi ómenii in venitoriu, mai buni séu mai rei, acést'a depinde dela bun'a séu réu'a educatiune ce se dà urmatoriloru nostri. Acestu adeveru a fostu recuno-scutu de cei mai mari filosofi si de cei mai renumiți legiuitori, cari au esistat in tóte tempurile si la tóte popórele. Istor'a ne spune ca toti acesti'a au considerat educatiunea tinérimei cá pre cea mai secura sur-ginte a prosperárei binelui si fericírei, atâtua a familiei cátu si statu-riloru. „I. Badilescu“. Si altulu ierasi mai departe dice: „Libertate, consti-tutiune, buna administratiune, justitie, armare generale, comerciu si indus-tria natiunale, romanismu, natiunalitate, romanie mare si tare. Eata vor-bele frumóse ce in tóte dilele, in tóte foile publice, din tóte gurile, si pre tóte tonurile audimur mereu sunandu la urechile nóstre; dara pentru o buna si temeinica crescere a junimei pu-tiene, fórte putiene voci se radica; si aceste se pierdu pâna acum indesertu. Trebuie inse odata sa ne convingem, ca fára o buna si solida crescere, nici libertate, nici constitutiune, nici com-erciu si industrie natiunale, nici ro-mania tare si mare in veci nu vomu puté fundá, pre base adeverate si tra-nice. Asiá este dloru, fára o buna sis-tema de crescere natiunale nu este mantuire pentru romanismu; si cine mai cugeta astadi altmintrenea, este séu amagitu séu amagitoriu“ I. C. Macsimu. Si intru adeveru dloru si fra-tiloru, scopulu adunárei nóstre pre-sente inca nu este altulu ci togmai acel'a cá pre basa solida se potem fundá o educatiune si instructiune in intielesulu celu adeveratu. Mai departe ierasi: martora ne este istor'a lumiei ce sárte au avutu si au popórele lu-minate, si din contra.“ Marea nostra

decadintia, cá statu, cá poporu, cá co-merciali, cá industriasi si chiaru cá agricultori, in fine in tóta privint'a nu e decât resultatul ignorantei si nesciintiei.“ Asiá dara sa mai rema-nemu si noi astadi in acea ignorantia si nesciintia? da dloru si fratiloru! dicu dá! déca ne-amu uritu viéti'a; inse dupa dis'a sănsei scripturi nime-nea nu si-au uritu trupulu seu, ci-lu hranesc si-lu incaldiesce pre elu“ asiá dara si noi trebuie sa hranimur si sa incaldimur corpulu nostru natiunalu prin o buna, solida si temeinica edu-ca-tiune si instructiune. „Suntemu con-vinsi cu totii, ca numai bun'a cres-cere morală intelectuale si fisica ne va puté asigurá viéti'a, prosperitatea si positiunea cuvenita intre celelalte natiumi civilisate. Dara tóte aceste numai atunci potu fi atinse de noi déca se voru pune nisce fundamente so-lide culturei-morali-religióse intelec-tuali si fisice a poporului român in genere, si in deosebi acelu dela tiéra.

(Va urmá.)

Abrudu 20 Augustu v. 1875.

Dle Redactoru! Cursurile suple-to-ríe invetatoresci, cari in fondu suntu totu vechile conferintie inactivate de nemuritoriu Siagun'a, inse reorganisate pre o basa mai larga, s'au introdusu pentru a dá invetatorilor din scólele nóstre poporali ulterior'a qualificatiu nepractica si a-i face capa-bili sa corespunda grelei chiamári de invetatoriu. Intr'adeveru ide'a emanata dela suprem'a autoritate a archi-diecesei nóstre, intielegu pre vener. consistoriu arch. gr. or., de a dá pre acést'a cale invetiamentului nostru poporalu unu nou aventu, e nu numai salutaria, ci si fórte practicabila, dupa cum probéza resultatele obtinute dejá acum la inceputu. Aceste cursuri supl. voru si promová scopulu propus, déca le vomu imbratisá cu caldura si vomu aduce jertfele spirituali si materiali ce le reclama. Invetiamentul nostru, neglesu in trecutu si nefavor-itu de impregiurárele presente cere dela noi sa aducemus aceste sacrificie. Iéra noi intielegendu spiritulu tem-pului sa nu intardâmu a ne face da-torint'a si in directiunea acést'a, — cá sa desvoltâmu mai departe acést'a institutiune salutaria! —

Aceste premise, cu permisiunea onoratei redactiuni vomu raportá des-pre cursulu supletoriu din muntii apu-seni, tienetu in opidulu Abrudu.

Conformu ordinatiunei consti-to-riale, prin care s'au introdusu formalu cursurile supleto-ríe, invetatorii din tractele ppresbiterali: Zarandu, Lupsi'a, Campeni si Abrudu, s'au intrunitu in opidulu Abrudu, in numeru de 20 insi, la 1 Augustu a. c., spre a per-curge impreuna studiile prescrise prin acea ordinatiune cons. pentru cursulu din anulu acest'a. Demnul parinte ppopu Galu, care totu-déun'a a pro-movat cau-sa nostra scolaria cu unu zel demnu de imitatu, deschise cursulu cu o cuventare potrivita, in care arata scopulu ce urmarescu in genere aceste cursuri supleto-ríe si indémna pre invetatori sa le imbratisize cu interesu si caldura, pentru a se cu-lificá deplinu in acést'a scóla practica si pentru a deveni invetatori harnici si la inaltimdea missiunei ce au luatua asupra-le.

La acést'a cuventare bineprimita, condecoratoriu cursulu nostru, invetatoriu dela scól'a normale din Bradu, Nicolae Aronu respunde prin altu discursu, in care releva cu deo-sebire momentul didacticu ce-lu au aceste intruniri pentru ulterior'a des-voltare a invetatoriloru.

Dupa constituire s'a luat sub conducerea cu tactu a invetatorioru nostru, N. Aronu, succesive tóte stu-diele indigitate in ordinatiunea con-sistoriale, dedicandu-se o deosebita atentiune sistemului metricu, a căruia cunoscintia a devenit o neaperata tre-

buntia pentru tóte clasele societátiei. Intregu acestu periodu a fostu o ade-verata placere spirituale pentru invetatorii intruniti, cari si comunicau reciprocu ideile, cunoscintiele si espe-rientiele castigate pre spinós'a carare a invetiamentului poporulu.

Cursulu s'a terminat la 18 Aug-a. c. Par. prot. Galu in cuventarea de inchidere multiemesce invetatorilor pentru interesulu celu viu manifestat in totu decursulu acestoru cursuri si pre scurtu reatinge folósele practice ce le putem avé dela asemenea intruniri. Conducatoriu N. Aronu res-punde parintelui prot. in cuvinte bine semtite, multiemindui in numele invetatorilor pentru ostenelele aduse si de asta-data intru promovarea invetiamentului nostru confesiunalu, atâtua prin povatiuirea sea intiépta, cătu si prín ajutoriulu materialu de care s'a ingrigit u unu parinte adeveratu. De asemenea se aduce multiemita si par. prot. din Campeni Patit'a, care a asistat la deschiderea si inchiderea cursului. In urma corpulu invetato-rescu multiemesce condecoratoriu seu Nic. Aronu, care a condusu intregu cursulu cu tactu si cunoscintia de lucru. —

Cu aceste s'a terminat cursulu supletoriu din anulu acest'a.

Câtra capetulu cursului in 17 Aug. s'a serbatu onomastec'a Escelen-tie Sale, a P. Archieppu si Metropolitu Mironu. La prândiulu comunu din casin'a romana Parintele Pppu Galu radică unu toastu intru sanatatea si indelung'a viéti'a a Escel. Sele P. Metropolitu, iéra inver. Nic. Aronu toastă intru sanatatea Prea Cuviosiei Sale Par. Archimandritu N. Popea.

In fine ne simtimu indatorati a aduce profund'a nostra multiemita pu-blica Prea Ven. Consistoriu arch. gr. or. care a binevoit a ni tramite unu sucursu materialu in sum'a de 80 fl. v. a. usiurându-ne astfelu in modu in-semnatu tienerea cursului supletoriu. Multiamiu mai departe comitetului parochialu care fu atâtua de binevoi-toriu, incátu numai decâtne ne puse gratis la dispusetiune edificiulu scólei, — si in urma braviloru locuitori din opidulu nostru, cu deosebire dlui Lobontiu, pentru incortelarea gratuita. —

Sim. Medrea,
St. Rosica,
notarii.

Chirperu, 22 Augustu v. 1876.

Domnule redactoru! Marti in 19/31 Augustu s'au intemplatu unu focu teribilu in comun'a nostra. Cei arsi suntu cu totii 33 familiu dintre cari numai 8 suntu sasi cei-lalți toti români. Focul s'au aprinsu pre la 3 ore d. a. cându toti locuitorii erau dusi parte pre cămpu, parte in ter-gulu invecinatei comune Altien'a. Pâna cându si unii si altii au alergat in comună, totu erá prefacutu in cenusia. Starea nefericitilor este intr'adeveru de compatimitu, căci afara de cucuru-zu care mai este pre cămpu, tóte productele si nutretiele le avé dejá adunate. Acésta impregiurare au si ajutat elementului cá sa pote mistu edificie pâna in pamentu. Biserica inca au fostu putienu atacata, căci din ferbintiél'a edificielor invecinate, s'au spartu mai tóte ferestrele. Mai multa dauna au suferit cimiteriulu, a căruia palanu cá de 50⁰ in lungime este arsu de totu; iéra arborii mai toti arsi si parlti. Dintre nefericitii acesti'a români n'au fostu asigurati nici unulu, si asiá nici ca suntu in stare a-si cladí cătu de putienu adaptat pentru ier-na; cei mai multi au scapatu numai cu imbracaminta de pre ei.

In urm'a acestei calamitáti care au cercat acést'a comuna, si eu deo-sebire pre romanii cari si altfelu nu stau asiá bine materialminte, me astu indemnatu a apelá la simtiulu de umanitate alu acelor comune, unde si voru luá refugiu acesti nefericiti, sa

binevoiesca a le tinde mâna de aju-toriu ori cu ce voru potea.

Georgiu Borzea,
parochu gr. or.

Hundrubechiu in 15 Augustu 1875.

Onorate Dle Redactoru! Precum lucrurile cele rele au si trebuie sa se de-faime, cá unu mijlocu de a se indrep-tá, suprimá ori chiaru nimici; asiá de alta parte lucrurile bune si utile au a se laudá, iéra cá mijlocu spre inaintare, prosperare, inbarbatare si emulare. Despre acestu adeveru fiindu subscrisulu mai multu decâtne convinsu, Ve rogu a dá locu in colónele diariului stimatu ce redigiati urmetóreloru sire.

Intre lucrurile cele rele, de care inca nu suntemu scutiti spre daun'a nostra propria, amintescu numai co-respondintia din Nadesiulu-sasescu subscrisa de parochulu de acolo Gerasimu Lupea si aparuta in mai multi nrí ai acestei foi prívóre la situatiunea deplorabile a bisericilor, scólelor si fundatiunilor din tractul Ternavei de susu provenite din si prin vin'a protopresviterul tractualu Almasianu.

Déca lucrulu sta asiá, dupa cum dice corespondintele, apoi pasii ne-corescti ai parintelui protopresviteru facia de missiunea-i sacra suntu demni de tóta compatimirea, si aru fi de dor-ritu-o corigere radicala. Dara totu asiá de condamnabila aru fi corespondintia parintelui Gerasimu Lupea, cându densulu aru fi publicat in lumea mare neadeveruri tendențiose, fat'a de mai marele seu incaruntru in oficiulu celu occupa. Aru fi bine d. Redactore, cá sa nu mai avem a mai aminti astu-feliu de lucruri, dara ce se-i faci? la loculu si tempulu loru suntu bune, căci servescu de medicina vindecá-toria. Aru fi de dorit u că sa se amintescă ca se intempe totu numai lucruri bune precum suntu si cele ce voiu espune mai josu, căci atuncea vediendu cu ochii ne amu redicá la culmea missiunei nostra. Sa revinu acum la lucrurile bune.

Din lips'a de mare finance, ce in diu'a de astadi e generala si suprin-dietóre fusei si eu necessitatut a trans-portá nescari grauntie la târgulu de marturie in Sighisiór'a cá la piat'a cea mai renomata in privint'a pretiului de bucate in apropierea nostra. Dara cu durere trebuie se marturisescu, ca nu amu facutu scofala mare, căci abea amu potutu dá grâul celu frumosu cu ceva preste 4 fl. v. a. Cu ceea ce amu adusu astadata acasa, nici pre departe nu mi potu acoperi lipsele, dara nici grâu nu voiu mai vinde, căci si pre la noi — cá in multe parti — au nimicitu grandin'a o parte insemnata din hotarulu grânelor.

Fiindu deci cu acésta ocasiune la Sighisiór'a, loculu pentru tienerea cursului supletoriu de acum, si pentru că se potu asistá si eu barem cătu de putienu la prelegerile acelui si se potu avea o convictiune chiara despre resultatul acelui, me amu grabit u cătu numai amu potutu cu vendiare si cumperarea si astufeliu la 10 ore amu fostu in biseric'a orientala din locu, unde se tienu prelegerile, in mijlocul invetatorilor. Dupa ce ocu-pai loculu oferit u facuia o re-vista preste invetatori, observau, ca intre cei 36 invetatori din diferite parti, in privint'a etatii erau dela jui-pâna la carunti, semnu destulu de in-vederatu de o abnegatiune de sine si de interesele cele casnice si familiari, spre a satisface scumpei si santei loru missiuni.

In prelegerea acést'a se tractá tocmai despre mesurile metrice. Spre respondere se provocara mai multi in-vetatori din partea condecoratoriu d. Dimitriu V. Moldovanu, precum: Stochirén din Beritonu: Radu din De-d'a — tractul Garghiului; Rondolénu din Mediasiu; Diacu etc. carii

toti, fia-le spre onore disu, au deslegatu intrebarile si problemele date, in modu intuitiv, forte bine, chiar si lamurit. Nu dubitez nici decat, candu presupunu, ca si ceealalti din invetatori totu asemene voru fi fostu in placut'a positiune a responde, dara nu numai din acestu obiectu, ci din tote cele prescrise. — Dara nici ca se aru potea altintretrea, pentru ca d. conducetoriu susu memoratu, cum se vede, lucra din inima, si apoi lucrulu din inima, totu deun'a mai afla pamantu roditoriu. Disciplin'a scrisoare, tactic'a amicabilitatea intrunite, contopite intr'o persona conducetore si bine acomodate suntu in stare multu a face, ba chiru totulu cu deosebire ce priveste instructiunea. In fine parasiu localulu santu cu anima palpitandu de bucuria si plinu de speranta viua, ca venitoriu, relativ la instructiunea si cultur'a poporului nostru, va aduce cu sine resultate inbelisugate, ponderose si eficace. —

Preste unu lucru bunu si utile, demnu de tota laud'a amu mai datu in unulu din nri mai recenti ai acesei foi intielegu: protocolulu si statutele fratilor chisineni, consolidandu-se pretimea tractuala in tr-o uniu. Unu lucru acesta, ce intrece forte multu alte lucruri bune, si demnu de imitatu. Aru fi de dorit, ca tota tractele de sub metropoli'a nostra se apuce calea acesta si inca cu atata mai vertosu, cu catu densii cu compunerea protocolului, si in specie a statutelor, ne au inlesnit prea multu lucrulu. Suntu convinsu, ca pretimea nostra din tractulu Nocrichiu — Cinculu-mare catu mai curendu voru da exemplu viu in privint'a acesta, carea, cu prea putieni exceptiune, e insufletita de asemenea fapte maretie ba deja s'a fostu si propus. Lauda d ci fratilor chisineni pentru initiativa si zelulu desvoltat. Sa traiasca, ca sa pota gusta din fructulu celu dulce, ce va rezulta de siguru din aceea reunione.

In fine nu potu trece din vedere cu acesta ocazie nici opusiorulu „Anchir'a crestina“ edat de preotulu gr. ort. dela institutulu reg. de corectiune din Gherla, Titu Vespasianu Ghaja. Acestu demnu parinte, din laborea sea, se vede ca nu au alunecat pe ghiat'a aceea fatala, pre carea multi din preotii nostrii, devinindu veduvi, se aluneca; ci cinstia sea, remanendu cu totulu prea temepuri orfanu, ca se nu cada prada intemplarilor si lucrurilor vane, trecentore si desonestatore 'si a preferit laborea, ca surjurul mijlocu spre alungarea acelor'a. Si apoi, de ce s'a apucatu densulu cu preferint'a? de aceea de ce a fostu cercat inca din cruda-i pruncia, ba dora chiaru copilaria, remanendu orfanu de dulcele seu tata; si in florea verstei, de ce au avutu mai scumpu, de sotia-i amabila; s'a apucat de cuventari funebrai, cu carii au mai imbogatit literatur'a nostra marginita. Nu e nici cea mai putieni indoiala, ca pariniele Titu autorulu „Anchirei crestine“ dupa succesulu celu bunu, ce a avutu cu laborea acesta, nu va incrusia manile la peptu, ci din contra, va lucraru si mai departe in viia Domnului cu zelu si diliginta. Prin opulu seu s'a facutu demnu de numele care-lu porta, numai cu aceea deosebire, caci cel'a a condusu osti si trupe armate la invignerii si glorii; iera Cinnsti'a sea, suflete la ceriuri. Lauda deci, de trei ori lauda demnului parinte!

Ce asi mai avea inca de dorit aru fi: ca literati nostri, vrendu a lucraru si a se consacra binelui comunu, opurile sele, fii de ori ce soiu, sa le incarce cu pretiuri catu mai modeste, acomandandu-se dupa poporu si situatiunea lui finanziara deplorabila, si dupa proverbulu profanu, dara dreptu,

cá „sa nu fie nici lupulu flamendu, dar nici capra cu doi iedi.“

Permitiendu-mi acestea amu onore a me insemná.

Alu stimatu dvostre devotatu
Ioanu Grecu
parochu gr. or.

Varietati.

* * Abonamentu. Subsemnatulu punandu sub pressa a dou'a parte a cartei:

„Conspectu asupr'a literaturae romane.“ care va cuprinde vieti si scrierile celu putinu a 120 literati romani din secululu nostru si anume: Scritorii Transilvaniei si Ugariei, ai Bucovinei, Basarabiei, Macedoniei, si parte din ai Munteniei si Moldoviei, pana asta-di, apoi scurta privire asupr'a Romanilor Istrieni si Friulani si asupr'a Reto-Romanilor din Elvetia pre langa alte notitie despre cultur'a Romanilor din Dacia in genere, precum: scole, foi periodice, teatru, societati, etc. si in fine lista alfabetica a tuturor scriitorilor, citati in ambele parti ale acestui uvragiu, are onore a invitata pre amicii limbei si literaturae romane a se abona la acesta scriere, sperandu, ca toti domnii, care au fostu abonati la partea I, nu voru intarzi a subserie si pentru partea II, considerandu, ca numai prin puteri unite putem ajunge la unu resultatu mai favorabil la intreprinderi de asemenea natura.

Cartea va aparé in marime de 200 pagini.

Pretiulu abonamentului este: 2 lei noi fix, fara alta adaogire in urma.

Materialulu fiindu deja scrisu gata imprimarea si inceputa.

Vasile Gr. Popu.

Nr. 90.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei protopresbiteralu in tractulu greco-oriental Turda superioara (Gurgiu) in conformitate cu inalta ordinatie consistoriale dta 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 se escrie concursu cu terminulu pana la 30 Septembre a. c.

Emolumentele suntu:

Venitele protopresbiterali usuate.

Concurrentii voru avea a asterne la Ven. consistoriu archidiecesanu pana la terminulu amintit atestatele despre absolvarea studieloru gimnasiali cu esamenu de maturitate si a studieloru teologice, precum si despre servitiele bisericesci si scolastice ce au prestat arhidiocesei, eventualmente sa corespunda dispositiunei sinodului archidiocesanu din 1874. Nr. protoc. 27 I. de sine intielegandu-se ca concurrentii carii suntu academisti seu au vre unu gradu academicu in teologia seu filosofia, voru fi preferiti.

Din siedint'a comitetului protopresbiteralu alu tractului Turda superioara.

Deda in 10 Augustu 1875.

Vasiliu Popoviciu m. p.

Adm. ppescu.

Teodoru Popescu m. p.

notariu.

Concursu.

In comun'a Vinerea protopresbiteralu Orestiei se afla doue posturi de invetatori in vacanta cu lufe anuale pentru 1-a de 200 fl. v. a. din cass'a alodiale — cortel naturalu si 5 orgii de lemn de focu; pentru alu 2-a 150 fl. v. a. din fondulu scolaru — cortel naturalu, 5 orgii de lemn cu inaltilu scoleloru cu totu, pentru carii se escrie concursu pana la 28 Sept. st. v. a. c. candu va fi si alegerea pentru ambii invetatori.

Doritorii de a ocupá un'a seu ceealalta statiune invetatoriesca suntu poftiti a-si trame cererile si adeverintele loru in sensulu Stat. org. la subsrisulu pana la terminulu scriisu.

Orestia, 27 Augustu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiteru.

1-3

Concursu.

Devenindu vacanta oficiulu de protopresbiteru alu tractului gr. or. alu Cetătiei de Piatra, si de parochu alu comunei Fauresci, prin acesta se escrie concursu conformu inaltei ordinatiuni consist. de dta 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 pana la 30 Septembre st. v. a. c. pre langa urmatorele emolumente:

1. Dela parochia protopresbiterala, portiune canonica 2 jugere de fenatii.

2. Dela 80 familii cate o ferdela de cuceruzu sfermitu si cate o dili de lucru, seu 20 cr. in bani.

3. Stol'a usuata.

4. Competintele protopresbiteralale indatinate.

Doritorii de a concurá la ocuparea acestui postu suntu poftiti a-si asterne concursele sele instruite conformu dispusetiunilor Stat. org. §. 53, dispusetiunilor provisorie din a. 1873 §. 16. punctu a) si dispositiunei sinodului archid. din 1874 Nr. prot. 27, — Prea Ven. Consistoriu archidiaconu in Sabiu pana la terminulu susu indicat.

Datu din siedint'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu tractului Cetătiei de Piatra.

Carpiniu in 20 Augustu 1875.

In contielegere cu comitetulu protopresbiteralu.

Ioanu Siovrea,

1-3

adm. ppescu.

Nr. 234—1875.

Concursu.

Pentru ocuparea Statiunei invetatoresce la scola confesionale gr. or. din Ponorul, protopresbiteralu Campeni inpreunate cu urmatorele emolumente.

a) 200 fl. v. a. in bani.

b) Cuartiru naturalu in edificiulu scolei.

c) Lemne de incaldit scola, si odaia de conlocuitu.

Concusele instruite dupa prescrierea stat. org. sa se adreseze pana in 23. Septembre a. c. la oficiu protopresbiteralu gr. or. alu tractului Campeni.

In contielegere cu Comitetulu parochialu.

Ioanu Patiti'a,

protopresbiteru.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetatoriu la scola confesiunala gr. o. din Mogosoaia se escrie concursu pana in 28 Octobre a. c. in sensulu ordinatiunei consistoriale dta 6. Septembre Nr. 2095/Sc. — cons. 446—1874.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu:

1. Din lad'a comunale in rate lunare pre langa cuitantie . . . . . 120 fl.

2. Din fundatiunea Botaiului asemenea in rate lunare pre langa cuitantie . . . . . 180 fl.

Summa 300 fl.

3. Cuartiru liberu in edificiulu de scola.

Concurrenti la acestu postu au a-si asterne suplicele loru, instruite in sensulu statutului organicu si provediute cu atestatu de calificaciune, pana la terminulu indicat candu se va efectui si alegerea, la subsrisulu.

Dela protopresbiteralu gr. or. alu Solnocului I. ca Inspeturu tractualu de scola.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetatoresce la scola confesionale gr. or. din parochia Arad'a in Comuna Albacu protopresbiteralu Campani prin acesta se escrie concursu pana la 20 Septembre. a. c. st. v.

Salariul impreunat cu acestu postu este de 300 fl. v. a. cuartiru si lemn de incaldit.

Concurrentii voru a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu Statutului organicu la oficiu protopresbiteralu in Campani pana la terminulu prefisat.

Campeni 20 Augustu. 1875.

In contielegere cu Comitetulu parochialu.

Ioanu Patiti'a,

protopresbiteru.

(1-3)

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetatoresce vacante din comunitatea Ibanesci (Lipanfalva) tractulu Turdei superioare se escrie concursu pana la 28 Septembre a. c.

Emolumentele suntu: Plat'a anuala fisca in suma de 250 fl. v. a. cari se repartira pre crestinii de religia nostra din aceste comunitate.

Doritorii de a ocupá acesta statiune voru avea pana la terminulu suscrisul a-si asterne petitiunile sele bine documentate la presidiul comitetului parochialu din Ibanesci.

Sasu-Reginu in 18 Augustu 1875.

Vasiliu Popoviciu
(2-3) Administr. ppescu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetatorescu de clas'a a III dela scolele romane greco-orientale din opidulu Prejmeriu cu salariu anualu de 300 fl. v. a. din cas'a alodiale, apoi 4 galete de grâu dela mōra comunei precum si 40 xr. de fia-care copil obligat la scola si in fine cuartiru liberu se escrie concursu pana in 14 Septembre a. c.

Dela doritorii de a ocupá acesta postu se cere:

a) sa aiba cursulu pedagogico-teologicu cu celu putienu 4 clase gimnasiali — cei mai calificati voru fi preferiti;

b) sa fie bine versati in cantarii bisericesci; iera documentele loru instruite in sensulu statutului organicu sa se tramita pana la terminulu prefisat Reverendissimului domn protopresbiteriu Ioanu Petricu in Brasovu.

Prejmeriu in 21 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu gr. or. din Prejmeriu cu Alexie Fratesiu, parochu si presied. alu comitet. paroch.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetatorescu la scola gr. or. din Somesiusatu (Someseafaleu) langa Clusiu, se escrie concursu pana in 7 Sept. a. c. st. v.

Salariul este 200 fl. v. a. cuartiru liberu, cu gradinutia.

Cu acestu postu este impreunat si postulu cantoralu, (pentru cei ce aru voi) cu urmatorulu venit: 30. metie mari bucate (biru) 30 de dile de lucru (claca,) dela ingropaciuni mari 1fl. mici 35 cr. dela servitiul s. maslu 50 cr. si alt. cari facu cu totalu 100 fl. v. a.

Deci cei ce dorescu a ocupá acestu postu de invetatoriu, seu si ambe, — se binevoiesca a trimite petitiunile sale, instruite in sensulu Statutului organicu, pana la terminulu prefisat la prea on. domnul protopresbiteriu Vasiliu Rosiescu in Clusiu.

Somesiusatu 16 Aug. 1875.

Comitetulu parochialu.

Stefanu Prodanu par. si presiedinte.
(2-3)

Concursu.

Devenindu parochia gr. or. Borgo-Mediloceni prin mōtea parochului Andreiu Orbanu vacanta, se escrie prin acesta concursu pana in 17 Septembre a. c. in care dva fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

Stol'a obiceinuita dela 200 familii, casa parochiale si portiune canonica nu este.

Cei ce dorescu a ocupá acesta parochia cu care e impreunat si oficiulu de invetatoriu, asemenea cu unu salariu de 180 fl. v. a. si cuartiru liberu, sa-si indrepte recursile loru instruite in sensulu Statutului organicu cātra comitetulu parochialu din Borgo-Mediloceni post'a ultima Borgo-Prundu.

Borgo-Mediloceni, 13 Iulie 187